

Konstitutionsutskottet

Ink 2004 -11- 24

Dnr 050-1077-2004/05

Stockholm 2004-11-24

Anmälan av försvarsminister Leni Björklund

I augusti 2003 beslutade regeringen att ett underlag inför 2004 års Försvarsbeslut om förändringar i Försvarsmaktens grundorganisation skulle utarbetas av en arbetsgrupp inom Försvarsdepartementet. Gruppen, som avslutade sitt arbete på sensommaren i år, bestod av tre representanter från Försvarsdepartementet, tre från Försvarsmakten och en från Finansdepartementet.

Förslaget från gruppen, "Försvarsmaktens grundorganisation", har legat till grund för de delar av försvarspropositionen som gäller förändringar i det militära försvarets fredstida organisation. Förändringarna är kanske de mest omvälvande sedan andra världskriget och innebär att cirka en tredjedel av förbanden försvinner och att arbetsbrist för första gången uppstår bland svenska officerare.

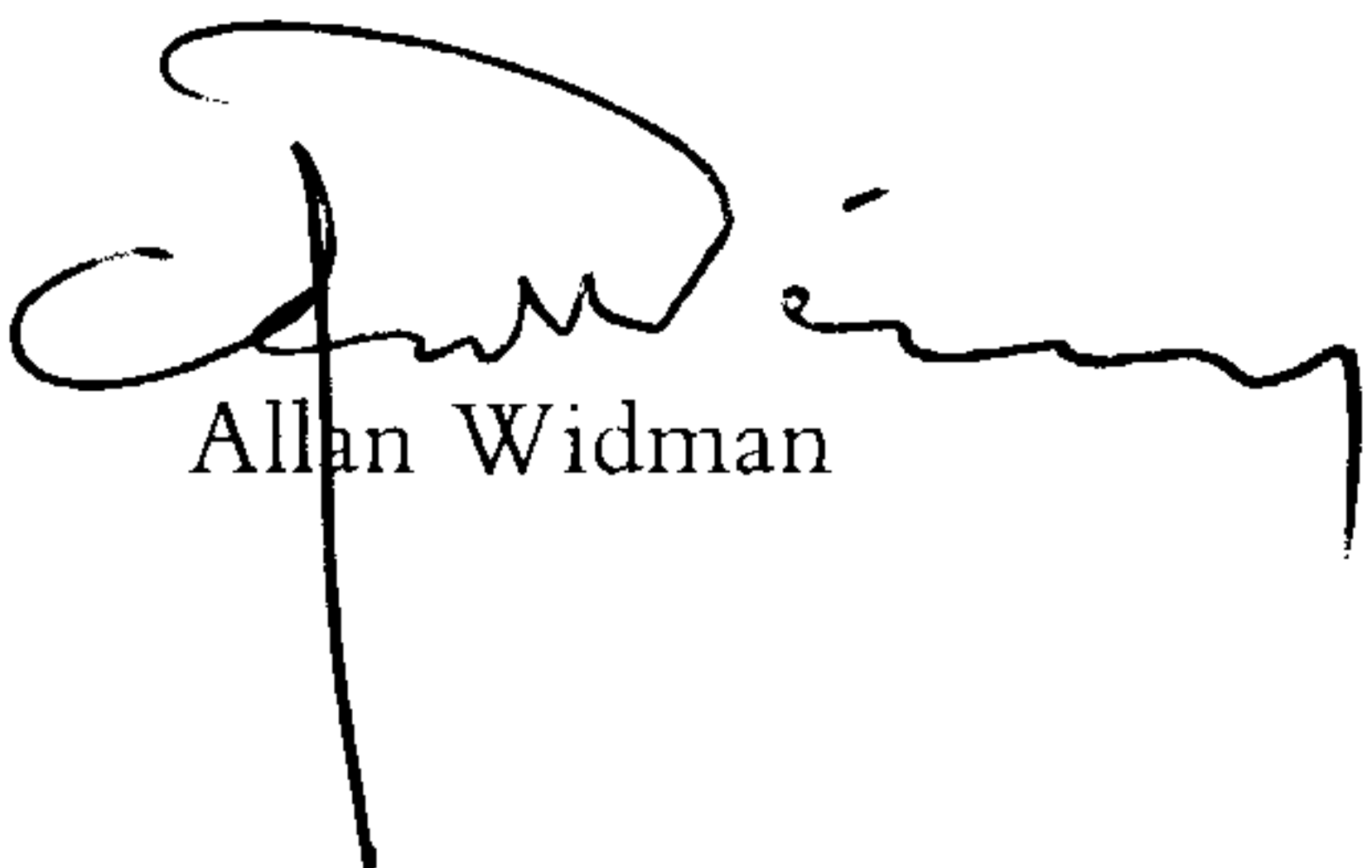
På två punkter kan emellertid beredningen av ärendet ifrågasättas:

Det första hänger samman med riksdagens möjligheter att utkräva ansvar för eventuella brister i förslaget till ny grundorganisation. Genom att arbetsgruppen haft "representanter" från såväl Försvarsdepartementet som Försvarsmakten blir det inte möjligt att särskilja regeringens ansvar från myndighetens. Det delade ansvaret riskerar att inte bli någons ansvar.

Den svenska regeringsformen uttrycker ett visst mått av självständighet för förvaltningsmyndigheter. Skälen för detta torde bland annat vara att skapa tydliga gränssnitt vid ansvarsfördelningen. Sveriges riksdag har med den aktuella beredningen inte fått möjlighet att ta ställning till ett förslag strikt utifrån Försvarsmaktens aspekter.

För det andra kan det konstateras att Försvarsmakten som myndighet, enligt uppgift, inte beretts tillfälle att yttra sig över arbetsgruppens förslag till ny grundorganisation. Detsamma torde även gälla övriga totalförsvarsgemensamma myndigheter, länsstyrelser m.fl. Förslagets betydelse för det framtida totalförsvaret kan, som ovan antytts, knappast överdrivas, men trots detta har yttranden inte inhämtats på sätt som anges i 7 kap 2 § regeringsformen.

Både när det gäller kritiken mot arbetsgruppens sammansättning och det uteblivna remissförfarandet riktar sig vår anmälan främst mot det ansvariga statsrådet, Leni Björklund.

Allan Widman

Heli Berg